

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ 1012

شماره ثبت 431

دوره دهم - سال سوم

تاریخ چاپ 1397/5/28

یک شوری

طرح اصلاح ماده (5) قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی

کمیسیون های ارجاعی

اصولی: بهداشت و درمان

فرعی: اجتماعی - اقتصادی - برنامه و بودجه و محاسبات -

عمران

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای 44 نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

1- در راستای تصمیمات جلسه غیرعلنی مجلس شورای اسلامی مبنی بر ارائه راهکار در جهت انجام اصلاحات در قوانین موجود مرتبط با تأمین اجتماعی یکی از موضوعات تأثیرگذار بر منابع مالی سازمان، موضوع نرخ حق بیمه صدور پروانه های ساختمانی و کارگران ساختمانی می باشد.

2- کاهش درآمدهای سازمان به دلیل اصلاح ماده (5) قانون بابت بیست درصد (20%) سهم کارفرمایی و وصول صرفاً پنج درصد (5%) از سهم کارفرمایی از محل اخذ عوارض صدور پروانه که منجر به کسری 1500 میلیارد تومانی در سال 1396 و برآورد کسری دو هزار میلیارد تومانی در سال 1397 خواهد شد.

3- به دلیل ابهامات قانونی اختلاف نظر سازمان با شهرداری ها در مورد عوارض صدور پروانه به وجود آمده است به طوری که شهرداری ها مبالغ قابل توجهی تحت عناوین تغییر کاربری، تغییر کاربرد، بهای خدمات، متفرقه و... از سازندگان وصول نموده لیکن این مبالغ را به سازمان اعلام نمی نمایند که این امر منجر به اختلاف بین سازمان و

سازندگان مسکن می‌شود و نیز بعضاً منجر به فساد در سامانه شهرداری و تأمین اجتماعی می‌شود.

4- علی‌رغم اینکه مجلس اختیار افزایش پنج درصد (5%) عوارض صدور پروانه را به دولت محول نموده به دلیل مخالفت وزارت مسکن و شهرسازی و کشور، دولت تاکنون نسبت به تصویب این افزایش اقدام ننموده است.

5- علی‌رغم اینکه به استناد قانون، کلیه صادرکنندگان مجوز مشمول قانون می‌باشند لیکن مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی و شهرکهای صنعتی که مجوز ساخت و ساز صادر می‌نمایند از اجرای قانون خودداری و خود را مشمول قانون نمی‌دانند.

6- به دلیل رکود ساخت و ساز أخذ کلیه عوارض در زمان صدور پروانه ممکن است موجب رکود بیشتر شود لکن أخذ برخی از عوارض در زمان انتقال املاک موجب تشدید ساخت و ساز نخواهد شد. لذا طرح ذیل تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود:

لاهورتی - گلمرادی - شیویاری - نیکزادی پناه - باستانی - ملکشاهی راد -
سیدامیر حسین قاضی زاده هاشمی - جلودارزاده - زرآبادی - خضری -
بیرانوندی - همتی - احمدی لاشکی - امیری خامکانی - قاضی پور -
بابایی صالح - ربیعی فرادنبه - رضیان - نیازآذری - حمداله کریمی -
ادبانی - سیده فاطمه ذوالقدر - امیر حسنخانی - یوسف نژاد -
جعفرزاده ایمن آبادی - دهقانی فیروزآبادی - محمد اسماعیل سعیدی -
فیضی زنگیر - حسینی کیا - کمالی پور - پوربافرانی - بختیار گلپایگانی -

ساداتی نژاد - کرم پور حقیقی - دامادی - نوروزی - کولیوند -
جمالی سوسنی - مقصودی - علی محمد مرادی - محمدی (تهران) -
پاپی زاده پالنگان - صفری - چنارانی

عنوان طرح:

اصلاح ماده (5) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی

ماده واحد - ماده (5) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی
مصوب 1386/8/9 و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح، تبصره (2)
آن حذف و دو تبصره به آن الحاق می‌شود.

ماده 5- در مواردی که انجام کارهای ساختمانی مستلزم اخذ پروانه
می‌باشد، مراجع ذیصلاح صادرکننده پروانه ساختمانی اعم از شهرداری‌ها،
مناطق آزاد تجاری - صنعتی، مناطق ویژه اقتصادی، شهرکهای صنعتی و...
مکلفند صدور پروانه را منوط به ارائه رسید پرداخت حق بیمه برای هر
مترمربع سطح زیربنا معادل یک درصد (1%) تا چهار درصد (4%) حداقل
دستمزد ماهانه، سال درخواست پروانه نموده و به شرح ذیل به حسابی که
سازمان تأمین اجتماعی اعلام خواهد کرد واریز نمایند. در هر حال در کلیه
موارد صدور پایان کار منوط به ارائه مفصاحساب از سوی سازمان تأمین
اجتماعی خواهد بود.

الف - در تمامی روستاهای کشور به‌ازای هر مترمربع پروانه
ساختمانی یک درصد (1%) حداقل دستمزد ماهیانه تعیین می‌شود.

ب- در شهرهای زیر یکصد هزار نفر جمعیت به ازای هر مترمربع پروانه ساختمانی معادل یک و نیم درصد (1/5%) حداقل دستمزد ماهیانه تعیین می‌شود.

ج- شهرهای یکصد تا پانصد هزار نفر جمعیت، به ازای هر مترمربع پروانه ساختمانی دو و نیم درصد (2/5%) حداقل دستمزد ماهیانه تعیین می‌شود.

د- در شهرهای بیش از پانصد هزار نفر جمعیت، به ازای هر مترمربع پروانه ساختمانی سه و نیم درصد (3/5%) حداقل دستمزد ماهیانه تعیین می‌شود.

ح- در کلانشهرهای کشور به ازای هر مترمربع پروانه ساختمانی چهار درصد (4%) حداقل دستمزد ماهیانه تعیین می‌شود.

تبصره 1- سازمان تأمین اجتماعی مکلف است گزارش عملکرد خود را هر سه ماه یکبار به وزارت امور اقتصادی و دارایی، کمیسیون‌های بهداشت و درمان، اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند و هرگونه کسری منابع در پایان هر فصل بعد از ارائه گزارش سازمان تأمین اجتماعی از محل افزایش ده درصدی حق ثبت اسناد و املاک اعم از زمین، مسکونی، اداری، تجاری و غیره تأمین می‌شود.

تبصره 2- کارگروه موضوع تبصره (1) ماده واحده قانون رفع موانع اجرائی بیمه کارگران ساختمانی و نحوه مجازات متخلفان مصوب 1391/09/29 موظف است راهکاری عملی جهت ارسال آمار واقعی پروانه‌های ساختمانی به تأمین اجتماعی ارائه دهد. متخلفان از ارائه آمار واقعی حق بیمه به تأمین اجتماعی علاوه بر جبران مبلغ واقعی حق بیمه توسط کارفرما به واریز میزان سی درصد (30%) کل مبلغ حق بیمه به حساب سازمان جریمه خواهند شد.

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر معاونت قوانین در مورد طرح اصلاح ماده (5) قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (2) و (4) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده 134- قبلاً تقدیم نشده است.

£ قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / £ کمیسیون (موضوع اصل 85 قانون اساسی) رد شده و اینک:

£ با تغییر اساسی
£ با تقاضای کتبی 50 نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

£ پیش از انقضاء شش ماه
£ بدون تغییر اساسی

£ با انقضاء شش ماه
£ با تقاضای کتبی کمتر از 50 نفر از نمایندگان

£ مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

£ نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی £ رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

£ رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده 131-

اول- حداقل امضاء لازم (15 نفر) دارد.
£ ندارد.

دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد.
£ ندارد.

سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد.
£ ندارد.

چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد.
£ ندارد.

ب- ماده 142- طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحد مواجه با ایراد نمی‌باشد.
£ بیش از یک موضوع مواد متعدد £ می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور
مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ج ندارد.

د دارد، اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ج ندارد.

د دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ج ندارد.

د دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- طرح تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت د ندارد.

د دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده 144- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی ج شده است.

د نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده 185- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب ج نمی‌شود و نیاز به

۲- رأی نمایندگان ج ندارد.
۳- د دارد.

تعداد... برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت د ندارد.
د دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (1) و (3) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض Ⓒ وجود ندارد.

Ⓓ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط Ⓓ وجود ندارد.

Ⓒ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع Ⓒ لازم است.
Ⓓ لازم نیست.

تعداد نه برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف - نظر اداره کل

- 1- به لحاظ ابهامات قانونی و اختلاف نظر سازمان تأمین اجتماعی با شهرداری ها در مورد عوارض صدور پروانه که موجب مشکلات عدیده شده است، قانونگذاری در این مورد ضرورت دارد.
- 2- بهتر است بعد از عبارت «شهرکهای صنعتی» سایر مصادیق به صورت حصری مشخص شود و عبارت «و...» حذف شود.

ب - سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی طرح اصلاح ماده (5) قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
1	قانون تأمین اجتماعی با اصلاحات و الحاقات بعدی	1354/04/03	(1) الی (11)
2	قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی با اصلاحات و الحاقات بعدی	1386/08/09	کل مواد
3	قانون رفع موانع اجرائی قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی و نحوه مجازات متخلفان	1391/09/29	کل مواد

قانون تأمین اجتماعی مصوب 1354/04/03 با اصلاحات و الحاقات بعدی

فصل اول تعاریف - کلیات

ماده 1- (اصلاحی 1358/04/28) به منظور اجراء و تعمیم و گسترش انواع بیمه های اجتماعی و استقرار نظام هم آهنگ و متناسب با برنامه های تأمین اجتماعی، همچنین تمرکز و جوه و درآمدهای موضوع قانون تأمین اجتماعی و سرمایه گذاری و بهره برداری از محل و جوه و ذخائر، سازمان مستقلی بنام «سازمان تأمین اجتماعی» و ابسته به وزارت بهداری و بهزیستی که در این قانون «سازمان» نامیده می شود، تشکیل می گردد.

سازمان دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری است و امور آن منحصراً طبق اساسنامه ای که به تصویب هیأت وزیران می رسد، اداره خواهد شد

تبصره 1- (الحاقی 1358/04/28) صندوق تأمین اجتماعی موضوع ماده 10 قانون تشکیل وزارت بهداری و بهزیستی، مصوب تیرماه 1355 در سازمان ادغام و کلیه و ظایف و دارائی و مطالبات و دیون و تعهدات صندوق مذکور، به سازمان منتقل می شود.

تبصره 2- (الحاقی 1358/04/28) کلیه و احدهای اجرائی تأمین اجتماعی سازمانهای منطقه ای بهداری و بهزیستی استانها، موضوع ماده 6 قانون تشکیل وزارت بهداری و بهزیستی مصوب تیرماه 1355، از سازمانهای مذکور مترع و با کلیه وظایف و دارائی و مطالبات و دیون و تعهدات به «سازمان» منتقل می شود.

تبصره 3- (الحاقی 1358/04/28) کلیه کارکنان سازمان تأمین اجتماعی سابق که در اجرای ماده 6 قانون تشکیل وزارت بهداری و بهزیستی به سازمانهای منطقه ای بهداری و بهزیستی استانها منتقل شده اند و همچنین کارمندانیکه توسط سازمانهای مذکور بمنظور انجام و ظایف مربوط به تأمین اجتماعی در نواحی بهداری و بهزیستی طبق آئیننامه استخدامی بیمه های اجتماعی استخدام شده و عملاً در کار تأمین اجتماعی اشتغال دارند و کلیه حقوق و مزایای خود را از محل اعتبارات پرسنلی و اداری تأمین اجتماعی دریافت می دارند به سازمان منتقل می شوند.

ماده 2- تعاریف:

1- بیمه شده شخصی است که رأساً مشمول مقررات تأمین اجتماعی بوده و با پرداخت مبالغی به عنوان حق بیمه حق استفاده از مزایای مقرر در این قانون را دارد.

2- خانواده بیمه شده شخص یا اشخاصی هستند که به تبع بیمه شده از مزایای موضوع این قانون استفاده می کنند.

3- کارگاه محلی است که بیمه شده به دستور کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می کند.

4- کارفرما شخص حقیقی یا حقوقی است که بیمه شده به دستور یا به حساب او کار می کند. کلیه کسانی که به عنوان مدیر یا مسئول عهده دار اداره کارگاه هستند نماینده کارفرما محسوب می شوند و کارفرما مسئول انجام کلیه تعهداتی است که نمایندگان مزبور در قبال بیمه شده به عهده می گیرند.

5- مزد یا حقوق یا کارمزد در این قانون شامل هر گونه وجوه و مزایای نقدی یا غیر نقدی مستمر است که در مقابل کار به بیمه شده داده می شود.

6- حق بیمه عبارت از وجوهی است که به حکم این قانون و برای استفاده از مزایای موضوع آن به سازمان پرداخت می گردد.

7- بیماری، وضع غیر عادی جسمی یا روحی است که انجام خدمات درمانی را ایجاب می کند یا موجب عدم توانایی موقت اشتغال به کار می شود یا اینکه موجب هر دو در آن واحد می گردد.

8- حادثه از لحاظ این قانون اتفاقی پیش بینی نشده که تحت تأثیر عامل یا عوامل خارجی در اثر عمل یا اتفاق ناگهانی رخ می دهد و موجب صدماتی بر جسم یا روان بیمه شده می گردد.

9- غرامت دستمزد بوجهی اطلاق می شود که در ایام بارداری بیماری و عدم توانایی موقت، اشتغال به کار و عدم دریافت مزد یا حقوق به حکم این قانون به جای مزد یا حقوق به بیمه شده پرداخت می شود.

10- وسایل کمکی پزشکی (پروتزواتز) وسایلی هستند که به منظور اعاده سلامت یا برای جبران نقص جسمانی یا تقویت یکی از حواس به کار می روند.

11- کمک ازدواج مبلغی است که طبق شرایط خاصی برای جبران هزینه های ناشی از ازدواج به بیمه شده پرداخت می گردد.

12- کمک عائله مندی مبلغی است که طبق شرایط خاص در مقابل عائله مندی توسط کارفرما به بیمه شده پرداخت می شود.

13- از کارافتادگی کلی عبارت است از کاهش قدرت کار بیمه شده به نحوی که نتواند با اشتغال به کار سابق یا کار دیگری بیش از (3). (1) از درآمد قبلی خود را به دست آورد.

14- از کارافتادگی جزئی عبارت است از کاهش قدرت کار بیمه شده به نحوی که با اشتغال به کار سابق یا کار دیگر فقط قسمتی از درآمد خود را به دست آورد.

15- بازنشستگی عبارت است از عدم اشتغال بیمه شده به کار به سبب رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در این قانون.

16- مستمری عبارت از وجهی است که طبق شرایط مقرر در این قانون به منظور جبران قطع تمام یا

قسمتی از درآمد به بیمه شده و در صورت فوت او برای تأمین معیشت بازماندگان وی به آنان پرداخت می‌شود.

17- غرامت مقطوع نقص عضو مبلغی است که به طور یکجا برای جبران نقص عضو با جبران تقلیل درآمد بیمه شده به شخص او داده می‌شود.

18- کمک کفن و دفن مبلغ مقطوعی است که به منظور تأمین هزینه های مربوط به کفن و دفن بیمه شده در مواردی که خانواده او این امر را به عهده می‌گیرند پرداخت می‌گردد.

ماده 3- تأمین اجتماعی موضوع این قانون شامل موارد زیر می‌باشد:

الف- حوادث و بیماریها.

ب- بارداری.

ج- غرامت دستمزد.

د- ازکارافتادگی.

ه- بازنشستگی.

و- مرگ.

تبصره 1- (اصلاحی 1379/08/08) مشمولین این قانون از کمکهای ازدواج و عائله مندی طبق مقررات مربوط برخوردار خواهند شد.

تبصره 2- (الحاقی 1379/08/08) ملاک تشخیص سن برای برخورداری از مزایای قانون تأمین اجتماعی، شناسنامه‌ای است که در بدو بیمه شدن به سازمان تأمین اجتماعی ارائه شده یا می‌شود و هرگونه تغییراتی که پس از آن در شناسنامه به عمل آید برای سازمان یاد شده معتبر نخواهد بود. افراد تحت تکفل بیمه شده نیز مشمول این حکم خواهند بود.

ماده 4- مشمولین این قانون عبارتند از:

الف- افرادی که به هر عنوان در مقابل دریافت مزد یا حقوق کار می‌کنند.

ب- (منسوخه 1365/06/30)

ج- دریافت کنندگان مستمریهای بازنشستگی، ازکارافتادگی و فوت.

تبصره 1- مستخدمین وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و مستخدمین مؤسسات وابسته به دولت که طبق قوانین مربوط به نحوی از انحاء از موارد مذکور در ماده سه این قانون بهره مند می‌باشند و در سایر مواردی که قوانین خاص برای آنها وجود ندارد طبق آیین نامه ای که به پیشنهاد وزارت رفاه اجتماعی و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید تابع مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره 2- مشمولین قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی و افزامندان مشمول قانون تعاون و بیمه بازنشستگی افزامندان ارتش از شمول این قانون خارج بوده و تابع قانون و مقررات خاص خود خواهند بود.

تبصره 3- (منسوخه 1365/06/30)

تبصره 4- مشمولین قانون حمایت کارمندان در برابر اثرات ناشی از پیری و ازکارافتادگی و فوت کماکان تابع مقررات قانون مذکور خواهند بود مؤسسات مشمول قانون مذکور مکلفند با اعلام سازمان تأمین خدمات درمانی حق بیمه درمانی سهم خود و بیمه شده را کسر و توسط صندوق حمایت مربوط به سازمان نامبرده بپردازند. میزان حق بیمه درمانی موضوع این ماده تابع ضوابط و مقررات بیمه خدمات درمانی موضوع قانون تأمین خدمات درمانی مستخدمین دولت است و نحوه وصول آن عینا به ترتیبی است که در قانون حمایت کارمندان در برابر اثرات ناشی از پیری و ازکارافتادگی و فوت پیش‌بینی شده است.

تبصره 5- (الحاقی 1387/04/08) در مواردی که کارفرمایان موضوع بند (4) ماده (2) قانون تأمین اجتماعی مصوب 1354/4/3 اشخاص حقیقی باشند و همچنین مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی

می‌توانند با پرداخت حق بیمه سهم بیمه شده و کارفرما به ترتیب مقرر در ماده (28) قانون مذکور و اصلاحات بعدی آن از تاریخ اشتغال به کار در کارگاه در زمره مشمولین قانون مذکور قرار گیرند.

آیین نامه اجرائی این تبصره شامل نحوه احتساب سوابق خدمت و پرداخت حق بیمه های موقوفه بنابه پیشنهاد وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده 5- (اصلاحی 1358/06/27) بیمه اتباع بیگانه که طبق قوانین و مقررات مربوط در ایران بکار اشتغال دارند تابع مقررات این قانون خواهد بود مگر در موارد زیر:

الف - در صورتیکه بین دول متبوع آنان و دولت جمهوری اسلامی ایران موافقتنامه های دو جانبه یا چند جانبه تأمین اجتماعی منعقد شده باشد که در اینصورت طبق موافقتنامه عمل خواهد شد.

ب - هرگاه تبعه بیگانه طبق گواهی مقامات صالح دولت متبوع خود در مدت اشتغال در ایران در کشور خود یا در کشور دیگر در موارد پیش بینی شده در ماده 3 این قانون کلاً یا بعضاً بیمه شده باشند که در اینصورت در همان موارد از شمول مقررات این قانون معاف میباشند.

تبصره - (الحاقی 1378/11/04) حوادث ناشی از کار اتباع کشورهای ملحق شده به مقاله نامه شماره (9) سازمان بین المللی کار از شمول بند (ب) مستثنی می باشد و نرخ و مأخذ حق بیمه طبق آیین نامه ای خواهد بود که توسط سازمان تأمین اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده 6- اجرای هر یک از موارد مندرج در ماده سه این قانون درباره روستاییان و افراد خانواده آنها به تدریج در مناطق مختلف مملکت و به تناسب توسعه امکانات و مقدرات سازمان به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان با توجه به ماده 117 این قانون خواهد بود.

ماده 7- افراد شاغل در فعالتهایی که تا تاریخ تصویب این قانون مشمول بیمه های اجتماعی نشده اند به ترتیب زیر به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب وزیر رفاه اجتماعی مشمول مقررات این قانون قرار خواهند گرفت.

الف- موارد مذکور در بندهای (ج- د- ه- و) ماده 3 این قانون به تدریج و با توجه به امکانات سازمان اجراء خواهد شد، و در این صورت میزان حق بیمه با توجه به ماده 28 این قانون تا خاتمه سال 1354، 19% حقوق یا مزد و از اول سال 1355 معادل 21% حقوق یا مزد خواهد بود که در سال 1354 کارفرما 13% و بیمه شده 4% و دولت 2% و از سال 1355 کارفرما 14% و بیمه شده 5% و دولت 2% می پردازند.

ب- موارد مذکور در بندهای الف و ب ماده 3 این قانون به تدریج و در صورتی اجراء خواهد شد که سازمان وسایل و امکانات درمانی لازم را برای بیمه شدگان فراهم نموده باشد.

الزام کارفرمایان یا افرادی که به موجب این ماده مشمول مقررات این قانون می شوند به تأدیه حق بیمه از تاریخی است که بیمه آنها از طریق انتشار آگهی در روزنامه و یا کتباً اعلام می شود.

ماده 8- بیمه افراد و شاغلین فعالیتهایی که تا تاریخ تصویب این قانون به نحوی از انحاء مشمول مقررات قانون بیمه های اجتماعی یا قانون بیمه های اجتماعی روستاییان قرار گرفته اند با توجه به مقررات این قانون ادامه خواهد یافت.

تبصره - شرایط مربوط به ادامه تمام و یا قسمتی از بیمه های مقرر در این قانون برای کسانی که به شغلی غیر از علل مندرج در این قانون از ردیف بیمه شدگان خارج شوند به موجب آیین نامه مربوط تعیین خواهد گردید و به هر حال پرداخت کلیه حق بیمه در این قبیل موارد به عهده بیمه شده خواهد بود.

ماده 9- انجام تعهدات ناشی از موارد مذکور در بندهای (الف و ب) ماده سه این قانون به عهده سازمان تأمین خدمات درمانی می باشد.

ماده 10- از تاریخ اجرای این قانون سازمان بیمه های اجتماعی و سازمان بیمه های اجتماعی روستاییان در سازمان تأمین اجتماعی ادغام می شوند و کلیه وظایف و تعهدات و دیون و مطالبات و بودجه و دارایی و کارکنان آنها با حفظ حقوق و سوابق و مزایای استخدامی خود که تا تاریخ تصویب

و اجرای آیین نامه موضوع ماده 13 این قانون معتبر خواهد بود به سازمان منتقل می‌گردند. ماده 11- تأسیسات و تجهیزات درمان سازمان بیمه های اجتماعی که از محل ذخایر سازمان مذکور تأمین شده است با حفظ مالکیت در اختیار سازمان تأمین خدمات درمانی قرار می‌گیرد. تبصره- کارکنان واحدهای درمانی مذکور در این ماده با حفظ حقوق و سوابق و مزایای استخدامی خود به سازمان تأمین خدمات درمانی منتقل خواهند شد.

قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب 1386/08/09 با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده 1- کارگران شاغل در کارهای ساختمانی اعم از ایجاد یا توسعه ساختمان، تجدید بنا، تعمیرات اساسی و یا تخریب مربوط به ساختمان و به ترتیب مندرج در این قانون با نام نویسی و اخذ کد ملی نزد سازمان تأمین اجتماعی بیمه می‌شوند.

تبصره- کارگران شاغل در کارهای ساختمانی تا زمان تحت پوشش قرار گرفتن به موجب این قانون، کماکان از حیث خدمات مشمول قانون بیمه اجباری کارگران ساختمانی مصوب 1352 و اصلاحات بعدی آن هستند و در صورت احراز شرایط از مزایای قانون یاد شده برخوردار خواهند شد.

ماده 2- کارگران شاغل در کارهای ساختمانی در موارد زیر از شمول این قانون خارج و کماکان تابع قانون تأمین اجتماعی مصوب 1354 و اصلاحات بعدی آن هستند:

1- وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و وابسته به دولت، مؤسسات عمومی غیردولتی، شهرداریها، بانکها و مؤسسات عام المنفعه و نیز کارخانجات دارای پروانه بهره برداری اعم از این که انجام کار را به پیمانکار واگذار نمایند یا رأساً انجام دهند.

2- در مورد آن دسته از کارهای ساختمانی مشمول این قانون که انجام آنها از طریق انعقاد پیمان به پیمانکار واگذار می‌شود حق بیمه کارگران پیمانکار براساس ماده (38) قانون تأمین اجتماعی وصول خواهد شد.

ماده 3- وزارت کار و امور اجتماعی (سازمان آموزش فنی و حرفه ای) موظف است نسبت به فراخوان و آموزش کارگران شاغل در کارهای ساختمانی اقدام و کارت مهارت فنی برای آنها صادر نماید.

تبصره 1- (اصلاحی 1390/04/08) زمانبندی، شرایط و ترتیب صدور، تمدید، تعلیق و کارت مهارت فنی و نحوه شناسایی کارگران شاغل در کارگاههای ساختمانی موضوع این ماده و اشتغال آنها در طول دوره اعتبار کارت، طبق آیین نامه ای خواهد بود که مشترکاً توسط وزارتخانه های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، راه و شهرسازی و کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره 2- کارگران شاغل دارای کارت مهارت فنی معتبر از تاریخ نام نویسی در سازمان تأمین اجتماعی مبتنی بر کد ملی مشمول مقررات این قانون هستند و از تعهدات آن بهره مند خواهند شد.

ماده 4- تعهدات موضوع این قانون شامل موارد زیر است که به بیمه شده در صورت احراز شرایط ارائه خواهد شد:

الف- حوادث و بیماریها.

ب- غرامت دستمزد.

ج- ازکارافتادگی.

د- بازنشستگی.

ه- فوت.

تبصره- افراد خانواده بیمه شده جهت برخورداری از خدمات موضوع بند (الف) این ماده طبق ماده (58) قانون تأمین اجتماعی و در مورد بازماندگان طبق مواد (81) و (82) قانون یاد شده تعیین می‌گردند.

ماده 5- (اصلاحی 1393/09/16) سازمان تأمین اجتماعی مکلف است با دریافت هفت درصد (7%) حق بیمه سهم بیمه شده (از کارگر) و پانزده درصد (15%) مجموع عوارض صدور پروانه (از مالک)

نسبت به تداوم پوشش بیمه تمام کارگران ساختمانی اقدام کند. در صورت عدم تأمین منابع لازم جهت گسترش پوشش بیمه ای کارگران با تصویب هیأت وزیران، افزایش سقف مجموع عوارض تا بیست درصد (20%) بلا مانع است.

تبصره 1- (اصلاحی 1393/09/16) در صورت درخواست متقاضی دریافت پروانه، سازمان تأمین اجتماعی مکلف است حق بیمه کارگران ساختمانی را بر مبنای حق بیمه سهم کارفرما در زمان صدور پروانه ساختمانی تا مدت سه سال و بدون دریافت سود، تقسیم کند. ترتیب پرداخت حق بیمه از طرف دارنده پروانه به منزله رسید پرداخت حق بیمه و اخذ پروانه است. در هر حال صدور پایان کار منوط به ارائه مفصاحساب می باشد. تأخیر در پرداخت اقساط حق بیمه مشمول جریمه مانند تأخیر پرداخت سایر حق بیمه ها می شود.

تبصره 2- (اصلاحی 1393/09/16) سازمان تأمین اجتماعی مکلف است گزارش عملکرد خود را هر سه ماه یک بار به کمیسیون های بهداشت و درمان، اجتماعی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

تبصره 3- (الحاقی 1393/09/16) مراکز دینی از قبیل مساجد و تکایا، حسینیه ها و دارالقرآن ها از پرداخت سهم کارفرما معاف بوده و سهم کارفرما از محل ماده (5) قانون تأمین می شود.

ماده 6- حق بیمه سهم بیمه شده معادل هفت درصد (7%) دستمزد ماهانه ای خواهد بود که طبق ماده (35) قانون تأمین اجتماعی مصوب 1354 برای کارگران تعیین می شود.

تبصره - دولت مکلف است معادل سه درصد (3%) مأخذ کسر حق بیمه موضوع این ماده به عنوان سهم مشارکت خود به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید، همچنین باتوجه به تعداد افراد تحت پوشش، همه ساله با اعلام سازمان تأمین اجتماعی سهم مشارکت خود را در بودجه کل کشور منظور و به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید.

ماده 7- بیمه شده مکلف است حق بیمه خود را به ترتیبی که سازمان تأمین اجتماعی تعیین می نماید پرداخت نماید.

تبصره - در صورت عدم پرداخت حق بیمه موضوع این قانون، سازمان طبق اختیارات مندرج در قانون تأمین اجتماعی برای وصول حق بیمه اقدام خواهد نمود.

ماده 8- نقل و انتقال سابقه پرداخت حق بیمه موضوع این قانون فی مابین صندوقهای بیمه و بازنشستگی براساس قوانین مربوط انجام می شود.

ماده 9- چگونگی استفاده از خدمات درمانی، مدت و شرایط و میزان غرامت دستمزد برای حوادث ناشی از کار، تعیین درصد از کارافتادگی، چگونگی تشخیص حوادث ناشی و غیرناشی از کار، شرایط پرداخت غرامت نقص مقطوع و برقراری مستمری جزئی و کلی، نحوه محاسبه و میزان آن و تغییر درجه از کارافتادگی جزئی و کلی تابع مقررات قانون تأمین اجتماعی خواهد بود.

ماده 10- مشمولان این قانون در صورت دارا بودن یکی از شرایط زیر می توانند درخواست بازنشستگی نمایند:

1- داشتن حداقل سابقه مقرر در قانون تأمین اجتماعی و شصت سال تمام سن.

2- داشتن سی و پنج سال کامل سابقه پرداخت حق بیمه.

تبصره - میزان مستمری بازنشستگی طبق قانون تأمین اجتماعی تعیین می شود.

مستمری از کار افتادگی جزئی و کلی، نحوه محاسبه و میزان آن و تغییرات درجه از کارافتادگی جزئی و کلی تابع مقررات قانون تأمین اجتماعی خواهد بود.

ماده 11- شرایط بیمه شده متوفی، بازماندگان واجد شرایط بیمه شده متوفی، نحوه برقراری مستمری بازماندگان و سهم مستمری هر یک از آنان طبق قانون تأمین اجتماعی خواهد بود.

ماده 12- در صورتی که ثابت شود وقوع حادثه ناشی از کار مستقیماً ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی کارفرما می باشد، سازمان تأمین اجتماعی طبق مقررات این قانون (ماده 66 قانون تأمین

اجتماعی و تبصره های آن) هزینه های مربوط را طبق ماده (50) قانون تأمین اجتماعی از کارفرما مطالبه و وصول خواهد نمود.

ماده 13- کلیه وزارتخانه ها، دستگاهها، نهادها، شرکتها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت، شهرداریها و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و مراجع صدور پروانه ساختمان مکلف به همکاری با مجریان این قانون می باشند.

ماده 14- از تاریخ تصویب این قانون آن دسته از مواد قانون بیمه اجباری کارگران ساختمانی مصوب 1352 و سایر قوانینی که با این قانون مغایر است لغو می گردد.

قانون فوق مشتمل بر چهارده ماده و نه تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ نهم آبان ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ 16/8/1386 به تأیید شورای نگهبان رسید.

غلامعلی حدادعادل رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون رفع موانع اجرایی قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی و نحوه مجازات متخلفان مصوب 1391/09/29

ماده واحد - سازمان تأمین اجتماعی مکلف است با دریافت حق بیمه مقرر در قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب 9/8/1386 و اصلاحات بعدی آن کلیه کارگران شاغل در کارهای ساختمانی مشمول قانون یادشده را به طور کامل و با نظارت دقیق بیمه نماید.

تبصره 1- به منظور نظارت بر اجرای صحیح و پیشگیری و رسیدگی به تخلفات و رفع موانع اجرائی قانون، کارگروهی مرکب از نماینده هر یک از وزارتخانه های «تعاون، کار و رفاه اجتماعی»، «راه و شهرسازی» و «کشور» و سازمان تأمین اجتماعی و سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور تشکیل می گردد.

دو نماینده از انجمن صنفی کارگران ساختمانی، دو نماینده از انجمن صنفی کارفرمایان ساختمانی و چهار نماینده از مجلس شورای اسلامی شامل دو نفر از کمیسیون بهداشت و درمان، یک نفر از کمیسیون اجتماعی و یک نفر از کمیسیون عمران با معرفی کمیسیون های مربوطه همگی به عنوان ناظر شرکت خواهند نمود.

تبصره 2- کلیه مراجع اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی که مانع اجرای این قانون و موجب محرومیت کارگران ساختمانی از خدمات بیمه تأمین اجتماعی موضوع قانون مزبور شوند با رأی محاکم صالحه به پرداخت غرامتی معادل اعمال حق بیمه سهم کارگر و کارفرما به ارزش روز و زیانهای وارده مادی و معنوی اعم از هزینه های درمانی یا از کارافتادگی و سایر حمایت های مطروحه در قانون تأمین اجتماعی محکوم می گردند.

تبصره 3- در صورت تأمین منابع مالی از محل حق بیمه موضوع ماده (5) قانون، هرگونه استثناء و اعمال سهمیه که موجب ایجاد محدودیت در اجرای بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی شود ممنوع است.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحد در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و نهم آذرماه یکهزار و سیصد و نود و یک مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ 12/10/1391 به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی